Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-11-06

Vår referens
Jerry Lanka
Utvecklingssamordnare
jerry.lanka@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52)

STK-2026-1219

Sammanfattning

Malmö stad har av Socialdepartementet getts möjlighet att yttra sig över Reform av statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:352. Utredningen föreslår att Statens institutionsstyrelse (SiS) ersätts av en ny myndighet, Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård (MBU), att de särskilda ungdomshemmen ersätts av en ny placeringsform i form av statliga hem för barn och unga och att regleringen av vårdens innehåll, hälso- och sjukvård, klagomålshantering och personuppgiftsbehandling förtydligas. Reformen föreslås genomföras stegvis fram till 2034.

Kommunernas grundläggande ansvar föreslås i huvudsak vara oförändrat. Stadskontoret ser positivt på utredningens förslag och bedömer att de, under förutsättning att de finansieras fullt ut av staten, har goda förutsättningar att bidra till en mer ändamålsenlig, rättssäker och kvalitativ statlig barn- och ungdomsvård.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Socialdepartementet - Betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52
- En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 1
- En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 2
- En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 3
- Följebrev Remiss Socialdepartementet - Betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:

- Funktionsstödsnämnden avstår från att yttra sig
- Grundskolenämnden avstår från att yttra sig
- G-Tjänsteskrivelse Remiss Socialdepartementet - En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52)
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 261022 § 225
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 261023 § 138
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Beslutsplanering
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-11-23
Kommunstyrelsen 2026-12-02

Beslutet skickas till
Socialdepartementet
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Remissen i korthet
Malmö stad har av Socialdepartementet getts möjlighet att yttra sig över Reform av statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:352. Utredningen föreslår att Statens institutionsstyrelse (SiS) ersätts av en ny myndighet - Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård (MBU). Vidare föreslås att de särskilda ungdomshemmen ersätts av en ny placeringsform i form av statliga hem för barn och unga och att regleringen av vårdens innehåll, hälso- och sjukvård, klagomålshantering och personuppgiftsbehandling förtydligas. Reformen föreslås genomföras stegvis fram till 2034.

Inom ramen för utredningen har departementet genomfört konsekvensbedömningar utifrån bland annat perspektiven – barn och unga, jämställdhet, ekonomiska konsekvenser, kommunala självstyret och konsekvenser för brottsligheten.

Remissinstansernas yttranden
Arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och hälsa- vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig. Hälsa- vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden och grundskolenämnden har avböjt att lämna yttranden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar utredningens bedömning att den statliga barn- och ungdomsvården är i behov av genomgripande förändringar och välkomnar de förslag som presenteras.

Nämnden instämmer i att vården vid den statliga barn- och ungdomsvården under en längre tid haft väsentliga brister när det gäller såväl kvalitet, rättssäkerhet som förmågan att möta barns och ungas sammansatta behov. Det finns därför ett tydligt behov av förändringar, både av verksamhetens organisering och av vårdens innehåll, för att skapa bättre förutsättningar för en trygg och säker vård.

Nämnden konstaterar att utredningens förslag innebär en tydlig ambitionshöjning och medför ökade kostnader för den statliga vården.

Särskilt positivt bedöms ambitionen att skapa mindre vårdenheter, samt förbättra samverkan mellan socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård.

Vidare ser nämnden även positivt på en utökad tillgång till hälso- och sjukvård och ett ökat stöd till familj och andra närstående. Även förslagen om minskat antal barn och unga per vårdenhet och högre personaltäthet bedöms vara viktiga förutsättningar för att uppnå de kvalitetsförbättringar som eftersträvas.

Vidare anser nämnden det vara rimligt att den förväntade ökningen av dygnskostnaderna föreslås finansieras genom statliga medel och inte genom höjda avgifter för kommunerna

En grundläggande förutsättning för att reformen ska kunna genomföras utan att belasta kommunernas ekonomi är därför att staten tar fullt ansvar för de eventuella kostnadsökningar som följer av förslagen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens ambition att stärka kvaliteten i den statliga barn- och ungdomsvården. Nämnden bedömer att reformens framgång i hög grad är beroende av att förutsättningarna för kontinuitet i utbildningen stärks. För att uppnå en obruten skolgång krävs tydliga strukturer för samverkan mellan berörda huvudmän och myndigheter genom hela placeringen. Nämnden ser behov av ytterligare förtydliganden när det gäller ansvarsfördelning, samverkansformer och informationsutbyte, särskilt i situationer där flera kommuner och huvudmän är involverade.

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag om statliga hem för barn och unga. Nämnden bedömer att mindre enheter med tydligare fokus på vårdens innehåll skapar

bättre förutsättningar för trygghet, individuellt anpassade insatser och en stärkt samverkan mellan vård, utbildning och hälso- och sjukvård.

Nämnden delar utredningens bedömning att utbildningen behöver ges en starkare ställning inom den statliga barn- och ungdomsvården. När en ungdom placeras bryts skolgången ofta upp och det kan ta lång tid innan en fungerande utbildningssituation åter är etablerad. Nämnden anser att samverkan med hemkommunen behöver påbörjas redan vid inskrivningen och fortsätta under hela placeringen.

Nämnden ställer sig positiv till att utredningen lyfter fram betydelsen av skolnärvaro för barn och ungas utveckling och lärande. Nämnden vill samtidigt understryka vikten av att såväl giltig som ogiltig frånvaro uppmärksammas, utreds och följs upp. Tidiga och ändamålsenliga insatser behöver sättas in oavsett frånvarons orsak för att stärka elevens möjligheter att fullfölja sin skolgång.

Nämnden välkomnar att utredningen uppmärksammar behovet av en förbättrad informationshantering. För att säkerställa en sammanhållen skolgång behöver pedagogisk dokumentation och elevhälsorelaterade uppgifter kunna överföras snabbt, säkert och rättssäkert, både vid inskrivning och utskrivning.

Nämnden vill särskilt uppmärksamma gymnasieelevers situation. Placerade ungdomar har en hög risk att avbryta eller inte fullfölja sina gymnasiestudier. Nämnden anser därför att MBU behöver kunna erbjuda utbildning som möjliggör studier mot olika gymnasieprogram. Ungdomar bör ges förutsättningar att fortsätta påbörjade studier eller inleda studier som motsvarar deras behov, förutsättningar och framtida utbildningsmål.

Nämnden vill understryka vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan MBU, hemkommunen och andra berörda huvudmän när det gäller utbildning, elevhälsa och särskilt stöd.

Stadskontorets bedömning

Stadskontorets bedömning är att utredningens förslag kan skapa bättre förutsättningar för en trygg och säker vård.

Stadskontoret tolkar utredningens förslag som en tydlig statlig ambitionshöjning. Därför är det viktigt att staten även tar fullt ansvar för de kostnadsökningar som eventuellt kan komma att belasta kommunernas ekonomi om förslagen blir verklighet.

Vidare finns det behov av ytterligare förtydliganden kring ansvarsfördelning, samverkansformer och informationsutbyte. Det är särskilt tydligt i de fall där flera kommuner och huvudmän är involverade.

Stadskontoret vill särskilt lyfta fram att placerade ungdomar har en hög risk att avbryta eller inte fullfölja sina gymnasiestudier. Därför behöver MBU kunna erbjuda utbildning som möjliggör studier mot olika gymnasieprogram. Ungdomar bör ges förutsättningar att fortsätta påbörjade studier eller inleda studier som motsvarar deras behov och framtida utbildningsmål. En tydlig ansvarsfördelning mellan MBU, hemkommunen och andra berörda huvudmän när det gäller utbildning, elevhälsa och särskilt stöd är en förutsättning för detta.

Gällande den del i utredningen som rör sekretess och personuppgiftsbehandling bedömer stadskontoret att förslagen är ändamålsenliga. En uppgiftsskyldighet hos verksamheter som regleras av socialtjänstsekretess respektive hälso- och sjukvårdssekretess ökar förutsättningarna för en mer sammanhållen vård. Stadskontoret bedömer även att det är rimligt att personuppgiftsbehandlingar inom den statliga barn- och ungdomsvården regleras i särskild lag för att förtydliga de begränsningar som ska gälla vid behandling av personuppgifter.

Utbildningsperspektivet behöver genomsyra hela vårdkedjan, från inskrivning till utskrivning, för att reformens mål om förbättrade livschanser för placerade barn och unga ska kunna uppnås.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att godkänna förslaget till yttrande och skicka yttrandet till Socialdepartementet.

Ansvariga

Isabelle Henningsson Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Tomas Bärring Chefsjurist
Jonas Rosenkvist Stadsdirektör